वस्य वा मृततिथिस्तस्य प्रेतपक्षे तत्सजातीयतिथिः पौर्णमासीमृतस्य तु प्रौष्ठपद्येव पार्वणश्राद्धकालः इति हेमाद्रिप्रभृतिव्यवस्थेति पाश्चात्यदक्षिणात्यानां तथाचारः। प्रा०वि० तन्मूलव उनानामनूचत्वसुक्तमतोऽस्मानां न तथाचार इति बोध्यम्। अधिकमपरपक्षशब्दे २११ पृ० दृश्यम्। [वाद्यभेदे त्रिका०।

प्रेतपटह प्रेतस्य प्रेतत्वसूचकः पटहः। मरणकालवादनीये

प्रेतपति पु० ६त०। यमराजे

प्रेतपर्वत पु० प्रेतोद्धारणार्थः पर्वतः। गयातीर्थस्थे स्वनामख्याते पर्वते वायुपु० गयाप्र०।

प्रेतपिण्ड पु०प्रेताय देयः पिण्डः। पूरकपिण्डे तस्य प्रेतस्य पिण्डरूपदेहविशेषपूरकत्वात् पूरकसंज्ञा यथोक्तं ब्रह्मपु० "शिरस्याद्येन पिण्डेन प्रेतस्य क्रियते सदा। द्वितीयेन तु कर्णाक्षिनासिकास्तु समासतः। गलांसभुजवक्षांसि तृतीयेन तथा क्रमात्। चतुर्थेन तु पिण्डेन नाभिलिङ्गगुदानि च। जानुजङ्घे तथा पादौ पञ्चमेन तु सर्वदा। सर्वमर्माणि षष्ठेन सप्तमेन तु नाड्यः। दन्तलोमाद्यष्टमेन वीर्यं च नवमेन तु। दशमेन तु पूर्णत्वं तृप्तता तु द्विपर्य्ययः"।

प्रेतपुर न० ६त०। यमालये "शून्यं प्रेतपुरं भवेत्" ब्रह्मपु०

प्रेतमेध पु० ६त०। पित्र्युद्देश्यके श्राद्धरूपे यज्ञे।

प्रेतराक्षसी स्त्री प्रेतस्य भूतभेदस्य राक्षसीव दूरतोऽपसर्पणकारित्वात्। तुलस्यां रत्नमाला।

प्रेतराज पु० ६त० टच्समा०। यमे तस्य मृतस्य शुभाशुभफलविभजनेन शासनात् तथात्वम्।

प्रेतलोक पु० ६त०। यमलोके "प्रेतलोकं परित्यज्य आगता ये महालये" उलूकादानमन्त्रः।

प्रेतवन न० प्रेतानां मृतानां वनमिवाधारत्वात्। श्मशाने हेमच०। प्रेतवाननादयोऽप्यत्र।

प्रेतवाहित त्रि० ३त०। भूताविष्टे त्रिका०।

प्रेतशिला स्त्री गयातीर्थस्थे प्रेतोद्धारणार्थे गुञ्जपृष्ठपर्वतादिस्थे शिलाभेदे वायुपु०गयाप्र०। गरुडपु०८५अ० तन्माहात्म्यादि यथा "येयं प्रेतशिला ख्याता गयायां सा त्रिधा स्थिता। प्रभासे प्रेतकुण्डे च गयासुरशिरस्यपि। धर्मेण धारिता भूत्वा सर्वदेवमयी शिला। प्रेतत्वं ये गता मर्त्या पित्राद्या बान्धवादयः। तेषामुद्धरणार्थाय यतः प्रेतशिला ततः। अतोऽत्र सुरयो भूपा राजपात्रादयः सदा। तस्यां शिलायां श्राद्धादिकर्त्तारो ब्रह्मलोकगाः। गयासुरस्य यन्मुण्डं तस्य दृष्टे शिला यतः। सुण्डपृष्ठो गिरिस्तस्मात् सर्वदेवमयो ह्ययम्। सुण्डपृष्ठस्य पादेषु यतो ब्रह्मसरोसुखाः। अरविन्दवनस्थेषु तेन चैवोपलक्षितः। अरविन्दगिरिर्नाम क्रौञ्चपादाङ्कितो यतः। तस्माद्गिरिः क्रौञ्चपादः पितॄणां ब्रह्मलोककः। गदाधरादयो देवा आद्या आदौ व्यवस्थिताः। शिलारूपेण च व्यक्तास्तस्माद्देवमयी शिला। गयाशिरस्कादयित्वा गुरुत्वादास्थिता शिला। स्नात्वा प्रेतशिलादौ तु चरणाम्बुसुतेन च। पिण्डं दद्यादिभैर्मन्त्रैरावाह्य च पितॄन् परान्"।

प्रेतशुद्धि स्त्री प्रेते सति कालविशेषे शुद्धिः। विप्रादीनां मृतानां मरणनिमित्तकाशौचापगमे शुद्धौ "प्रेतशुद्धिं प्रवक्ष्यामि" मनुनोपक्रम्याशौचरूपतद्विरोधिनो दर्शनेन तदपगमे शुद्धिः प्रतिपादिता।

प्रेतशौच न० प्रेते सति शौचम् ६त०। प्रेते सति तन्निमित्ताशौचापगमे १शौचे २प्रेतसंस्कारभेदे च तत्प्रकारः गरुडपु० १०६अ० उक्तो यथा

"प्रेतशौचं प्रवक्ष्यामि तच्छृणुध्वं यतव्रताः!। जनहिवर्द्धं निखनेत्र कुर्यादुदकन्ततः। आश्मशानादनुव्रज्य इतरो ज्ञातिभिर्मृतः। यमस्तक्तं तथा जप्यं जपद्भिर्लौकिकाग्निना। स दग्धस्य उपेतस्य दाहितस्याग्नाद्दाहतार्थवत्। सप्तमाद्दशमाद्वापि ज्ञातयो ह्युपयन्त्रपः। अप नः शोशुचदघमनेन पितृदिङ्मुखाः। एवं मातामहाचार्यप्रेतानाञ्चोदकक्रियाः। कामोदकाः सखिपुत्रसखीयश्वशुरत्विजः। नामगोत्रेण ह्युदकं सकृत् सिञ्चन्ति वाग्यताः। पाषण्डपतितस्त्रीभा न कुर्युरुदकक्रियाम्। न ब्रह्मचारिणो ब्रात्या योषितः कामगास्तथा। सुरापास्त्वात्मघातिनो नाशौचोदकभाजनाः। अतो न रोदितव्यं हि त्वनित्या जीवसंसृतिः। क्रिया कार्या यथाशक्ति ततो गच्छेद् गृहान् प्रति। विदग्ध्य निम्बपत्राणि नियता द्वारि वेश्मनः। आचम्याथाग्निसदकं गोमयं गौरसर्षपान्। प्रविशेयुः समालभ्य कृत्वाश्मनि पदं शनैः। प्रवेशनादिकं कर्म प्रेतसंस्पर्शिनामपि। ईक्षतां तत्क्षणाच्छुद्धिः परेषां स्नानसंयमात्। क्रीतलब्धाशना भूमौ स्वपेयुस्ते पृथक् पृथक्। पिण्डयज्ञादृता देयं प्रेतायान्नं दिनत्रयम्। जलमेकाहमाकाशे स्थाप्यं क्षीरञ्च मृण्मये। वैतानोपासनाः कार्याः क्रियाश्च श्रुतिचोदिताः"।